

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA**

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 23 ta' Novembru, 2020.

Numru 2

Ċitazzjoni numru 725/05 AE

Alfred Borg

v.

**Francesca Salomone u Dr. Anthony Cutajar u Prokuratur Legali
Luisa Tufigno nominati bhala kuraturi deputati sabiex
jirraprezentaw lill-assenti Michael Salomone u b'digriet tat-30 ta'
Dicembru 2019 stante l-mewt ta' Francesca Salomone l-atti gew
trasfuzi f'isem Nicholas, Matthew u Michaela ahwa Salomone**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat li ressaq l-attur fl-10 ta' Awwissu 2005 u li jaqra

hekk:

“Peress illi permezz ta' skrittura datata 1 ta' Novembru 1998, hawn
annessa u mmarkata bhala Dokument 'A', l-attur ssomministra lill-

konvenuti aċċettanti b'titolu ta' self 'brevi manu' somma flus illi minnha għadha dovuta s-somma bilanċjali ta' Lm11,400 (ħdax-il elf u erba' mitt lira Maltin);

“Peress illi l-imsemmija skrittura ġiet imġedda diversi drabi, u f'kull okkażjoni l-konvenuti irrikonoxxew id-debitu tagħhom favur l-attur;

“Peress illi ripetutamente il-konvenuti ġew interpellati diversi drabi anke permezz ta' ittra uffiċjali datata 25 ta' Lulju 2005, sabiex jersqu għall-ħlas tas-somma dovuta iżda huma baqgħu inadempjenti u għalhekk kellha issir din il-kawża;

“Jgħidu għalhekk il-konvenuti għaliex m'għandhiex din l-Onorabli Qorti:

“1. Tiddikjara illi l-konvenuti solidalment bejniethom jew huma, jew min minnhom, huma debituri tal-atturi fis-somma bilanċjali ta' Lm11,400 (ħdax-il elf u erba' mitt lira Maltin);

“2. Tikkundanna lill-konvenuti solidalment bejniethom jew huma, jew min minnhom, sabiex iħallsu lill-atturi s-somma bilanċjali ta' Lm11.400 (ħdax-il elf u erba' mitt lira Maltin);

“Bl-ispejjeż kollha inklużi dawk tal-ittra uffiċjali datata 25 ta' Lulju 2005, tal-mandati ta' sekwestru ppreżentat kontra l-konvenuti, u bl-imġax legali mill 25 ta' Lulju 2005, kontra l-konvenuti li huma minn issa ngħunt għas-subizzjoni.”

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta li in forza tagħha hi eċċepiet:

“1. Illi l-esponenti qiegħda tagħti ruħha b'notifikata bl-atti taċ-ċitazzjoni numru 725/2005 u għalhekk qiegħda tippreżenta l-eċċezzjonijiet tagħha għall-istess ċitazzjoni.

“2. Illi kontestwalment ma' din in-nota ta' eċċezzjonijiet, l-esponenti ppreżentat rikors fl-atti taċ-ċitazzjoni numru 725/2005;

“3. Illi d-dejn konsistenti fis-somma bilanċjali ta' ħdax il-elf u erba' mitt lira Maltin (Lm11,400) kien ikkuntrattat mir-raġel ta' l-esponenti, Michael Salomone, li kien vittma ta' l-użura, kif ġie kkonfermat minn sentenza ta' l-14 ta' Diċembru 2004 tal-Qorti Kriminali, fl-ismijiet *Ir-Repubblika ta' Malta v. Michael Salomone u Marcellino Cassar*, hawn annessa u mmarkata bħala Dok. F1, fejn huwa ġie lliberat minn l-akkuża ta' attentat omiċidju;

“4. Illi l-esponenti saret taf biss bl-iskrittura ta' l-1 ta' Novembru 1998, allegata maċ-ċitazzjoni, fis-sena 2000, meta Michael Salomone kien mhedd b'ħajtu. Kienu mheddha wkoll ħajjet uliedu, u għalhekk l-

esponenti ffirmat id-dokument sabiex issalva ħajjet uliedha u żewġha. Alfred Borg, b'hekk, serraħ rasu illi żewġha sejjer iħallsu. Żewġha iżda naqas milli jagħmel dan, u issa saħansitra jinsab barra l-pajjiż;

“5. Illi l-esponenti u żewġha Michael Salomone għaddejjin minn proċess ta' separazzjoni;

“6. Illi minħabba ċ-ċirkostanzi, l-esponenti m'għandiex tiġi kkundanata tħallas s-somma bilanċjali ta' ħdax il-elf u erba' mitt lira Maltin (Lm11,400) solidament mal-konvenut żewġha Michael Salomone;

“7. Salv eċċezzjonijiet oħra;”

Rat ir-risposta li l-konvenuti kuraturi deputati ressqu u li in forza tagħha eċċepew:

“1. Illi f'dan l-istadju l-esponenti mhux edotti mill-fatti u għalhekk jirriservaw li jippresentaw nota tal-eċċezzjonijiet ulterjuri meta u jekk jirrnexxilhom jikkomunikaw mal-assenti minnhom rappreżentati u f'dan ir-rigward minn issa jitolbu lill-attur jipprovdihom kull informazzjoni li jista' għandu dwar kull mezz ta' komunikazzjoni mal-istess assenti.

“2. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.”

Rat is-sentenza li tat il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-21 ta' Mejju, 2014, li in forza tagħha ddeċidiet il-kawża billi:

“i. Tiċħad l-eċċezzjoni ulterjuri.

“ii. Tiċħad l-eċċezzjonijiet fil-meritu.

“iii. Tilqa' t-talba tal-attur u tikkundanna lill-konvenuti sabiex iħallsu lill-attur s-somma ta' sitta u għoxrin elf ħames mija u erbġha u ħamsin ewro u ħamsa u tmenin ċenteżmu (€26,554.85), bl-imgħax kif mitlub u bl-ispejjeż kontra l-konvenuti. B'dan li d-dritt tal-kuraturi għandu proviżorjament jithallas mill-attur bi dritt li jirkupraħ mingħand il-konvenuti.”

Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

“Permezz ta’ skrittura privata datata 1 ta’ Novembru 1998, l-attur u l-konvenut ftehemu:

“Bil-preżenti skrittura ta’ Alfred Borg imwieled l-Pieta u residenti 77, Triq il-Parroċċa Mqabba qed jissomministra b’titolu ta’ self lil Michael Salomone personalment li joqgħod 189/2 Tower Road, Sliema s-somma ta’ Lm16,000 (sittax-il elf Lira Maltin) u dawn għandhom jithallsu lura minn Michael Salomone lil Alfred Borg, Lm1,000 (Lira Maltin) kull l-aħħar tax-xahar mit-30 ta’ Novembru 1998 sal-31 ta’ Marzu 1999 u l-bilanċ ta’ Lm11,000 (ħdax il-elf Lira Maltin) jithallas fit-30 ta’ April 1999. Dawn il-flus huma għal skop ta’ negozju għal kumpannija M. Salomone & Sons Ltd kif ukoll għal raġunijiet personali. Is-somma kollha bla imgħax”(fol. 41).

“Imbagħad:

“1. Fit-30 ta’ Marzu 1999 il-partijiet f’din il-kawża ffirmaw dikjarazzjoni li tgħid:

“Jiena Alfred Borg niddikjara li mill-ammont fuq imsemmi jiena fadalli nieħu minn għand Michael Salomone is-somma ta’ Lm13,300 liema somma il-partijiet jaqblu li għandha tithallas fi żmien sena mil-lum” (fol. 41);

“2. Fil-15 ta’ Ġunju 2000 il-partijiet f’din il-kawża ffirmaw din id-dikjarazzjoni:

“Aħna hawn taħt iffirmati Alfred Borg u Michael Salomone imsemmija fl-iskrittura fuq in-naħa l-oħra tal-paġna qegħdin naqblu li nestendu t-terminu għal ħlas tas-somma ta’ Lm13,300 sal-31 ta’ Lulju 2000”(fol. 41).

“Dikjarazzjonijiet li huma ffirmati wkoll mill-avukat ta’ fiduċja tal-konjugi Salomone, bħala xhud tal-firem u identita.

“Il-qorti semgħet il-provi li ressqu l-partijiet fil-kawża u tosserva:

“i. Fir-raba’ eċċezzjoni l-konvenuta allegat li kienet taf bl-iskrittura tal-1 ta’ Novembru 1998 fis-sena 2000, meta żewġha Michael Salomone kien mhedded b’ħajtu, u kienu mhedda wkoll ħajjiet uliedha. Qalet li din kienet l-unika raġuni għalfejn iffirmat id-dokument. Mill-istess skrittura (fol. 41) jirriżulta li l-ewwel darba li ffirmat dikjarazzjoni fir-rigward tad-dejn li żewġha għamel mal-attur kien fit-30 ta’ Marzu 1999;

“ii. Irriżulta li l-konvenut kien akkumula kwantita dejn, fatt li ġab ħafna inkwiet u diffikultajiet fil-familja. Jidher ukoll li l-konvenuta ma kenitx taf id-dettalji dwar dak li qiegħed jagħmel żewġha (ara deposizzjoni ta’ Dr Peter Borg Costanzi, seduta tat-8 ta’ Novembru 2012 a fol. 79). Sfortunatament il-konvenuta sfat vittma tat-taħwid ta’ żewġha, li minflok ra kif għamel biex isolvi l-problemi dabbar rasu

minn Malta u jidher li ħalla lill-martu lampa stampa;

“iii. M’hemmx prova li l-attur għamel xi theddid lill-konvenuti. Anzi l konvenuta xehedet: *“Dwar Borg niftakar li żewġhi kien qalli (li) dan ir raġel mhux bħall-oħrajn. Jien fhimt li ma kienx tip ta’ kwalita` ta’ raġel bħal l-oħrajn cioe` li jheddu”* (fol. 117). Għalhekk żgur li fil-każ tal-attur ma jistax ireġi dak li ngħad fit-tielet eċċezzjoni. Il-konvenuta qatt ma xehedet li ffirmat għaliex l-attur kien heddihom.

“iv. Issemmiet wkoll l-użura. Pero` f’dan ir-rigward ukoll ma tressqux provi li f’dan il-każ hemm xi użura;

“v. Irriżulta kif meta l-konvenuti ffirmaw id-dikjarazzjonijiet tat-30 ta’ Marzu 1999 u 15 ta’ Ġunju 2000, kienu assistiti minn avukat li kien ħabib personali ta’ missier il-konvenuta u kien ġie involut biex iġin lill-koppja minħabba d-dejn li kien għamel Michael Salomone;

“vi. M’hemmx dubju li l-flus ingħataw lil Michael Salomone u l-konvenuta ma kenitx involuta fl-iskrittura ffirmata fl-1 ta’ Novembru 1998. Madankollu meta l-konvenuta ffirmat id-dikjarazzjonijiet tat-30 ta’ Marzu 1999 u tal-15 ta’ Ġunju 2000, ġiet li rratifikat dak li għamel żewġha. B’dak li għamlet il-konvenuta kienet qegħda tirrikonoxxi d-dejn li kellu żewġha ma’ l-attur u assumiet ukoll ir-responsabbilta` għalih. Tant il-konvenuta tafu dan li xehedet: *“L-uniku raġuni għalfejn jiena iffirmajt l-karta, li fugha qed jibbaża l-kawża Borg kien għax jien ġejt infurmata minn Dr Joe Fenech li kulħadd ser jithallas mal-bejgħ tal-ishma li kellu Michael. X’sar mill-prezz tal-bejgħ tal-ishma li fir-realta` seħħ m’għandi l-ebda idea jew tagħrif..... Jiena kelli fiduċja assoluta f’Dr Fenech. Ma qadtx nistaqsieh għalfejn jien ser noqgħod niffirma jekk id-dejn ma għamiltux jien. Hu kien ikkonvinċini bil-mod kif kellimni li dan ma kienx ser ikun hemm problemi li kif jinbiegħu l-ishma kulħadd ser jithallas”* (fol. 117). Hu evidenti li l-iskritturi kienu l-mod kif jintrebaħ iktar żmien sabiex l-attur ma jieħux passi ġudizzjarji biex jithallas dak li kien dovut lilu. B’dan il-mod il-konvenut seta’ jikkonċentra fuq il-bejgħ ta’ ishma fil-kumpannija VJ Salomone Limited mingħajr biża’ li xi kreditur jisfrattalu l-pjanijiet. Fil-fatt bl-iskrittura tat-30 ta’ Marzu 1999 intrebħet sena filwaqt li bit-tieni waħda ngħatat estensjoni ta’ xahar. Hu evidenti wkoll li l-attur kien dispost li jikkonċedi tali żmien diment li tkun ukoll involuta mart l-attur. F’dan ir rigward il-konvenuta xehedet: *“Dr Fenech qalli wkoll li kellna niffirmaw dokumenti biex nirbħu iż-żmien sakemm Michael ibiegħ is-shares ta’ VJ Salomone u jidħlu l-flus u jithallsu dawn in-nies. Qalli jekk ma niffirma jien dawn in-nies ma kienux ser jaċċettaw”* (fol. 116). Fil-fehma tal qorti l-uniku raġuni għalfejn il-konvenuta ffirmat id-dikjarazzjonijiet tat-30 ta’ Marzu 1999 u 15 ta’ Ġunju 2000 kien sabiex tirratifika u taċċetta dak li għamel żewġha. B’dan il-mod id-dejn sar tal-konvenuti flimkien. F’affidavit li pprezentat fil-15 ta’ Novembru 2013 (fol. 109) il-konvenuta tinsisti li bil-firma tagħha ma kenitx qegħda taċċetta d-dejn. Il-qorti ma taqbilx. Il-konvenuta xehedet: *“... jiena ġegħluni niffirma biex nirbaħlu ftit*

żmien sakemm ibiegħ is-shares". Sabiex l-attur jagħti iktar żmien lill-konvenut għall-ħlas, ma kellux bżonn il-kunsens jew il-firma ta' martu. Għalhekk il-konklużjoni tal-qorti hi differenti.

"vii. Il-konvenuta fdat li mill-bejgħ tal-ishma li żewġha kellu f'kumpanija tal-familja, kien ser ikun hemm biżżejjed flus biex jithallsu debituri. Sfortunatament hu evidenti li mhux id-debituri kollha thallsu, u l-attur hu wieħed minnhom. Għalkemm il-konvenuta ffirmat id-dikjarazzjonijiet fuq parir li ngħatat mill-avukat li kien qiegħed jassistihom u qalet li meta ffirmat kienet għaddejja *"minn perjodu ferm diffiċli u stressanti għaliha u dan minħabba l-azzjonijiet egoisti ta' Michael Salomone li daħal f'ħafna dejn ma' nies perikoluż...."* (nota ta' sottomissjonijiet preżentata fid-19 ta' Mejju 2014), jibqa' l-fatt li ffirmat u ma saret l-ebda kundizzjoni li r-responsabbiltà tagħha tkun limitata.

"viii. Jirriżulta li fil-11 ta' Ottubru 2000 gie ppubblikat kuntratt li bih il-konvenuti tterminaw il-komunjoni tal-akkwisti (fol. 37). Fil-kuntratt jingħad: *"1. Il-partijiet jaqblu illi jekk hemm xi debiti li saru mill-konjugi Salomone flimkien, dawn jibqgħu fir-responsabbiltà ugwali tat-tnejn li huma flimkien, mentri jekk xi wieħed minnhom għamel/għamlet xi debitu mingħajr il-kunsens jew konsapevolezza tal-parti l-oħra, liema debitu skond il-liġi jirrikjedi l-kunsens l-ieħor jew l-oħra, dan id-debitu jew debiti partikolari jkun fir-responsabbiltà esklussiva ta' dik il-parti li tkun għamlitu"*. Dikjarazzjoni li għall-attur kienet *res inter alios acta*.

"Fit-30 ta' Mejju 2012 il-konvenuta ppreżentat eċċezzjoni ulterjuri, cjoe` li l-azzjoni hi preskritta ai termini tal-Artikolu 2156(e) tal-Kodiċi Ċivili (ara fol. 63)¹. L-aħħar skrittura li giet iffirmata mill-konvenuta hi datata 15 ta' Ġunju 2000. Il-kawża giet preżentata fl-10 ta' Awissu 2005. Mill-provi ma rriżultax li wara li giet iffirmata l-iskrittura tal-15 ta' Ġunju 2000 il-konvenuta għamlet xi dikjarazzjoni fis-sens li tirrikonoxxi li hi debitrice tal-attur. Mill-atti jirriżulta li kienu saru pagamenti lill-attur fil-15 ta' Ottubru 2001, 25 ta' Marzu 2002, 8 ta' Mejju 2002, 30 ta' Lulju 2002, 5 ta' Novembru 2002 u 4 ta' Frar 2003 (fol. 26-31). F'dan ir-rigward il-qorti tosserva li kull darba li sar pagament giet interrotta l-preskrizzjoni. Dan ukoll jekk il-pagamenti saru mingħajr ma kienet taf il-konvenuta. Dan b'applikazzjoni tal-Artikolu 1100 tal-Kodiċi Ċivili². Tant hemm solidarjeta` bejn il-konjugi li l-Artikolu 1330 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi:

"Meta l-beni tal-komunjoni tal-akkwisti ma jkunux biżżejjed biex jithallsu d-djun li jkunu piż fuqhom, il-kredituri ta' dik il-komunjoni jistgħu jinforzaw it-talba tagħhom in subsidium kontra l-beni parafernali tal-miżżewġin".

¹ Ara wkoll verbal tal-20.3.2012 (fol. 46).

² *"L-accettazzjoni tad-dejn minn wiehed mid-debituri in solidum, u kull att iehor li jikser il-preskrizzjoni għall-wiehed minn daww id-debituri, jikser il-preskrizzjoni wkoll għad-debituri l-oħra u għall-werrieta tagħhom"*.

“Għalkemm il-konjugi Salomone għażlu li jitterminaw il-komunjoni tal-akkwisti, dan ‘il fatt ma bidel xejn in kwantu hu *res inter alios acta* għall-attur.”

Rat ir-rikors tal-Appell ta’ Francesca Salomone li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnha premessi, talbet lil din il-Qorti jogħgħobha:

“...tilqa’ dan l-appell u tirrevoka, tħassar, u tannulla s-sentenza mogħtija mill-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fil-21 ta’ Mejju 2014, tilqa’ l-eċċezzjonijiet tal-intimata appellanti u tiċċhad it-talbiet tal-appellat fil-konfront tagħha għar-raġunijiet fuq esposti u dana bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellat.”

Rat ir-riposta tal-konvenuti kuraturi deputati li in forza tagħha irrimettu ruħhom għas-savju u superjuri ġudizzju ta’ din il-Qorti;

Rat ir-risposta tal-attur li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnu premessi, talab li din il-Qorti jogħgħobha:

“...sabiex filwaqt illi TIKKONFERMA *in toto* s-sentenza mogħtija mill-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fil-wieħed u għoxrin (21) ta’ Mejju tas-sena elfejn u erbatax (2014), fl-ismijiet premessi, TIĊĊHAD l-appell ta’ l-appellata, u dan bl-ispejjes taż-żewġ istanzi kontra tagħha.”

Semgħet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat;

Illi f'din il-kawża l-attur qed jibbaża t-talba tiegħu għar-rifusjoni ta' somma mislufa fuq skrittura datata l-1 ta' Novembru, 1998, fejn il-konvenut Michael Salomone issellef is-somma ta' Lm 16,000, bla imgħax.

Fit-30 ta' Marzu, 1999, saret skrittura oħra fejn gie dikjarat li l-bilanċ li kien fadal x'jitħallas kien ta' Lm 13,300, sar qbil ukoll li s-somma kellha titħallas lura saż-żmien estiż tal-31 ta' Lulju, 2000. Din l-obbligazzjoni kienet ġiet wara iffirmata mill-konvenuta, mart il-konvenut. Il-konvenut Michael Salomone huwa assenti minn dawn il-gzejjer u ma kkontestax it-talba attriċi, ħlief li l-kuraturi nominati mill-Qorti biex jirrapreżentawh jgħidu li ma humiex edotti mill-fatti.

Il-konvenuta eċċepiet li hi iffirmit l-iskrittura, wara li hi, żewġha u ulieda ġew mhedda b'ħajjithom. Qalet ukoll li s-somma mislufa tikkomprendi l-użura u li hi għaddejja minn proċess ta' separazzjoni personali minn ma' żewġha.

L-ewwel Qorti sabet li l-allegazzjonijiet li resqet il-konvenuta jew ma ġewx ppruvati jew ma kellhom ebda bażi fil-liġi, u għaddiet biex tilqa' t-talba attriċi.

Il-konvenuta appellat mis-sentenza u tissottometti illi l-firma tagħha fuq l-iskrittura hija invalida għax il-kunsens tagħha kien ivizzjat b'theddid li sar

fuq ħajjitha u ħajjet uliedha, li l-iskrittura hija nulla għax simulata, li l-azzjoni hi preskritta skont l-Artikolu 2156 (e) tal-Kodiċi Ċivili, u li ma għandhix tħallas imgħax żejjed li hu riżultat ta' dewmien tal-qorti sabiex jinbdew dawn il-proċeduri.

Trattat l-appell, u meqjus l-ewwel aggravju, din il-Qorti, bħal l-ewwel Qorti qabilha ma ssibx li l-konvenuta iffirmit l-iskrittura in kwistjoni għax għiet mheddha biex tagħmel hekk. Jidher, skont ix-xhieda tagħha, li żewġha akkumula ħafna dejn u hi kienet tiġi mheddha minn diversi kredituri ta' żewġha, tant li għieli raqdu għandha xi uffiċjali tal-Pulizija. Dan it-theddid, pero`, ma kienx isir mill-attur u l-obbligazzjoni fil-konfront tiegħu ma iffirmathiex konsegwenza ta' xi theddid.

Hi stess tgħid li dwar l-attur fehmet li dan "*ma kienx ta' kwalita` ta' raġel bħal l-oħrajn cioe` li jheddu*". Hija ma qalitx, u lanqas ma jirriżulta, li iffirmit **dan** il-ftehim minnħabba t-theddid li kellha mingħand terzi. Anzi qalet li "*l-uniku raġuni għalfejn jiena iffirmajt il-karta, li fuqha qed tibbaża l-kawża Borg, kien għax jien ġejt infurmata minn Dr. Joe Fenech li kulħadd ser jitħallas mal-bejgħ tal-ishma li kellu Michael*" fil-kumpaniji tiegħu. L-attur, bir-raġun, kien qed jiġri wara flusu, u mitlub jistenna iżjed biex jitħallas, iddikjara li kien lest jistenna jekk il-konvenuta tiffirma hi wkoll l-iskrittura. B'dan il-mod, l-attur kien qed jipprotegi l-interessi tiegħu b'via legali, u dan ma jikkostitwix vjolenza. Fil-fatt fil-kawża **Eurobridge**

Shipping Services Ltd. v. Scicluna, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-30 ta' April, 2001, ġie osservat li d-direzzjoni mis-soċjeta` attriċi li ma tirrilaxxjax il-merkanzija li importa l-konvenut jekk ma jiffirmax kambjali biex tassikura ruħha dwar il-pagament tal-bilanċ li kien pendenti fuq konsenja preċedenti, kien biss eżerċizzju ta' dritt biex jikkawtela l-pretensjoni tiegħu. Il-prinċipju *qui sui jure utitur non videtur injuran facere* issib l-applikazzjoni tiegħu f'dan il-każ.

Dwar l-aggravju marbut ma simulazzjoni, dan ukoll ma jreġix għal diversi raġunijiet: (1) dan l-aggravju ma ġiex sollvut in prim istanza, u ma jistax għalhekk jitqanqal quddiem din il-Qorti; (2) wieħed ma jistax jipproċedi b'talba għal dikjarazzjoni ta' nullita` minħabba vizzju tal-kunsens u mill-banda l-oħra jipproċedi wkoll b'talba għal dikjarazzjoni li l-att huwa simulat (ara l-istudju li sar in materja mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża **Sam Investments Ltd. v. Scifo Diamantino**, deċiża fit-30 ta' Mejju, 2017), u (3) is-simulazzjoni teħtieġ prova li l-**partijiet kollha** jkunu tal-istess fehma li dak in-negozju li juri li sar fil-fatt ma riduħx (ara **Annot Co. Ltd. v. Calleja**, deċiża wkoll mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-5 ta' Diċembru, 2017, u **Cini v. Zammit**, deċiża minn din il-Qorti fit-22 ta' Ottubru, 1986). F'dan il-każ ma hemmx il-konkors ta' ħsieb bejn il-partijiet li jwassal għal xi konkluzżjoni differenti minn dik ta' validita` tal-ftehim. L-attur spjega b'mod ċar kif wasal għas-somma ta' Lm 16,000 mislufa, spjegazzjoni li

anka ta lill-partijiet fil-preżenza ta' Dr. Joe Fenech, li kien l-avukat ta' fiduċja tal-konvenuti.

Fil-kuntest tal-tielet aggravju, marbut mal-preskrizzjoni, kif tajjeb osservat l-ewwel Qorti, il-pagamenti akkont li saru mill-konvenut lill-attur, jinterrompu l-preskrizzjoni mhux biss fil-konfront ta' dak li għamel il-pagamenti, iżda wkoll fil-konfront ta' dawk marbuta solidalment miegħu għad-dejn. Li hemm is-solidarjeta` bejn il-konjugi ġie konfermat minn din il-Qorti, sede inferjuri, fil-kawża **Sciberras v. Rhouni** deċiża fid-9 ta' Novembru, 2005.

Fir-rigward tal-aggravju marbut mal-kundana għall-ħlas tal-imgħax mid-data tal-preżentata tal-att promotur ta' din il-kawża, kwalunkwe dewmien li kien hemm fl-appuntament tal-kawża għas-smiegħ mhux tort tal-attur appellat, u ma għandux ibati preġudizzju minħabba xi nuqqas fl-amministrazzjoni tal-qorti. F'kull każ, kif tajjeb osserva l-attur, din il-kawża kellha issir minħabba li l-konvenuti ma ottemperawx ruħhom mal-obbligazzjoni naxxenti bejn il-partijiet, u dan peress li l-konvenuti kienu debitori *in solidum* fil-konfront tal-attur, u għalhekk il-proċeduri quddiem il-qorti infetħu minħabba n-nuqqas inizjali tal-konvenuti.

Dan l-aggravju, għalhekk, irid jiġi wkoll miċħud.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, tiddisponi mill-appell interpost minn Francesca Salomone billi tiċċhad l-istess u tikkonferma fis-shih is-sentenza tal-ewwel Qorti.

L-ispejjeż in prim istanza jitħallsu kif ordnat l-ewwel Qorti, waqt li dawk relatati ma' dan l-appell jitħallsu kollha mill-appellanti Francesca Salomone.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Deputat Reġistratur
rm